

Svet
Evropske unije

Bruselj, 30. junij 2023
(OR. en)

11139/23

ECOFIN 664
UEM 198
SOC 490
EMPL 341
COMPET 685
ENV 764
EDUC 277
RECH 309
ENER 400
JAI 910
GENDER 141
ANTIDISCRIM 135
JEUN 179
SAN 416

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	9830/1/23 REV 1
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 609 final
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Španije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2023

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, o katerem sta razpravljala Svet in Evropski svet, temelji pa na predlogu Komisije COM(2023) 609 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Španije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2023

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³, s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra mehanizem prispeva h gospodarskemu in vključujočemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti reform in naložb za promoviranje zelenega in digitalnega prehoda ter za povečanje odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma posodobljen 30. junija 2022.

³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2023 v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem je Španijo opredelila kot eno od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih ta prizadela, ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Španije za leto 2023. Poleg tega je sprejela priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja⁴ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o euroobmočju iz leta 2023) sprejel 16. maja 2023, 13. marca 2023 pa skupno poročilo o zaposlovanju.
- (3) Čeprav gospodarstva Unije izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo Unija izkazuje Ukrajini, je ekonomsko- in socialnopolitična agenda Unije v kratkoročnem obdobju osredotočena na zmanjšanje negativnega učinka energetskih šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, za podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, za zaščito makroekonomske stabilnosti ter za povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti Unije.

⁴ Priporočilo Sveta z dne 16. maja 2023 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C 180, 23.5.2023, str. 1).

- (4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom „Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo“ (v nadaljnjem besedilu: industrijski načrt v okviru zelenega dogovora). Cilj industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora je spodbuditi konkurenčnost neto ničelne industrije Unije in podpreti hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in REPowerEU. Njegov cilj je tudi ustvariti bolj spodbudno okolje za povečanje proizvodne zmogljivosti Unije za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev Unije, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, tudi z diverzifikacijo virov, primernim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, hitrejšem dostopu do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila dodatno sporočilo z naslovom „Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030“, ki je sestavljeno na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, in katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. V njem so določene prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost Unije in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.

- (5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se tudi v letu 2023 razvija v skladu z izvajanjem mehanizma. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj so v njih obravnavana vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v zadnjih letih, ali znaten del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.
- (6) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetske učinkovitost. Uredba REPowerEU državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje REPowerEU. Te reforme in naložbe bodo prispevale tudi h krepitvi konkurenčnosti neto ničelne industrije Unije, kot je opredeljena v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora, ter obravnavale specifična priporočila za države v zvezi z energijo, izdana državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

⁵ Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

- (7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo s smernicami za fiskalno politiko za leto 2024 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo z dne 8. marca 2023). Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik. Komisija je v njem spomnila, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki bodo zagotavljale srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti, države članice pa, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 določijo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti v višini 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) iz Pogodbe ter na srednji rok verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice tudi pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne fiskalne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije, ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Navedla je, da bi morale države članice podpirne ukrepe, če bi jih bilo treba ob vnovičnih pritiskih zaradi cen energije podaljšati, boljše ciljno usmeriti v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana. Nadalje bi bila skladno z njenim predlogom v sporočilu z dne 9. novembra 2022 o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU priporočila glede javnih financ oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

- (8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil Unije o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga in spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Komisija se v svojih predlogih zavzema za izboljšanje nacionalne odgovornosti, poenostavitev okvira in premik k večji srednjeročni osredotočenosti, v povezavi z učinkovitim in skladnejšim izvrševanjem. V skladu s sklepi Sveta z dne 14. marca 2023 o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU je cilj zakonodajno delo zaključiti še v letu 2023.
- (9) Španija je 30. aprila 2021 v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost ob upoštevanju smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi. Svet je 13. julija 2021 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Španijo⁶. Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, v katerem je navedeno, da je Španija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Zadovoljiva izpolnitev temelji na predpostavki, da doseženi prehodni mejniki in cilji niso bili izničeni.

⁶ ST 10150/21 INIT; ST 10150/21 ADD 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 2; ST 10150/21 COR 1.

- (10) Španija je 28. aprila 2023 predložila nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Španije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.
- (11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Španijo za leto 2023. V njem je ocenila napredek Španije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Španiji. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, pa tudi novi in nastajajoči izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Španije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine, pa tudi napredek pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

(12) Komisija je za Španijo opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 24. maja 2023. Ugotovila je, da v Španiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti ranljivosti, povezane z visokim zasebnim, javnim in zunanjim dolgom, ki imajo čezmejni pomen, se zmanjšujejo, vendar ostajajo prisotne. Zunanji dolg in zlasti delež zasebnega dolga sta se v letih 2010 zmanjšala in po začasni prekinitvi v letu 2020 v letu 2021 ponovno začela upadati, po pričakovanjih pa naj bi se zaradi gospodarske rasti še naprej zmanjševala. Vendar sta še vedno na visoki ravni. Na zunanji položaj je ugodno vplival tekoči račun, ki je že desetletje v presežku, čeprav se je nedavno skrčil zaradi vpliva pandemije COVID-19 na izvoz turističnih storitev in višjih cen energije v letu 2022. Javni dolg ostaja visok. V letu 2022 se je ponovno začel zniževati, kar je pred pandemijo COVID-19 prineslo izboljšave zaradi močne nominalne rasti BDP, vendar ostaja nad predpandemskimi ravnmi. Pričakuje se zmernejše nadaljevanje tega zniževanja v letih 2023 in 2024, podprto z ukrepi politike iz načrta za okrevanje in odpornost. Finančni sistem je pokazal odpornost na nedavne pretrese, ki sta jih povzročili pandemija COVID-19 in energetska kriza. Brezposelnost se ponovno zmanjšuje, vendar je še vedno visoka in še vedno obstajajo nekatere ranljivosti, vključno z zelo visoko dolgotrajno brezposelnostjo in brezposelnostjo mladih. Morebitna tveganja, ki vplivajo na nadaljnje zmanjševanje ranljivosti, so povezana predvsem z vplivom zaostrovanja finančnih pogojev na finančni položaj gospodinjstev in podjetij ter na srednje- in dolgoročno vzdržnost javnega dolga glede na trenutne tržne razmere in staranje prebivalstva. Napredek politike je bil ugoden, nadaljnje izvajanje načrta za okrevanje in odpornost pa bi moralo prinesiti nadaljnje izboljšave.

- (13) Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država v Španiji zmanjšal s 6,9 % BDP v letu 2021 na 4,8 % v letu 2022, dolg sektorja država pa je s 118,3 % BDP konec leta 2021 padel na 113,2 % konec leta 2022. Komisija je 24. maja 2023 izdala poročilo na podlagi člena 126(3) Pogodbe. V njem je obravnavan proračunski položaj Španije, saj je njen primanjkljaj sektorja država v letu 2022 presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. Ugotovljeno je bilo, da merilo glede primanjkljaja ni bilo izpolnjeno. Komisija v skladu s sporočilom z dne 8. marca 2023 spomladi 2023 ni predlagala začetka novih postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Komisija je nato navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Španija bi morala to upoštevati pri izvrševanju proračuna za leto 2023 in pri pripravi osnutka proračunskega načrta za leto 2024.
- (14) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi fiskalne politike, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. Leta 2022 so taki ukrepi fiskalne politike, ki zmanjšujejo prihodke, vključevali zmanjšanje DDV na električno energijo in plin, znižanje posebnega davka na električno energijo in opustitev davka na vrednost proizvodnje električne energije, medtem ko so taki ukrepi fiskalne politike, ki povečujejo odhodke, vključevali splošni popust na gorivo za vozila v višini 20 centov na liter, dohodkovno podporo gospodinjstvom in energetsko intenzivnim panogam, večje prejemke prek socialnih bonov za energijo in popuste na cene za uporabo javnega prevoza. Komisija ocenjuje neto proračunske stroške teh ukrepov v letu 2022 na 1,6 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19 zmanjšali s 3,1 % v letu 2021 na 0,5 % BDP v letu 2022.

- (15) Svet je 18. junija 2021 priporočil,⁷ da Španija v letu 2022 mehanizem uporabi za financiranje dodatnih naložb v podporo okrevanju in si ob tem prizadeva za preudarno fiskalno politiko. Obenem ji je priporočil, naj ohrani nacionalno financirane naložbe. Svet je Španiji priporočil tudi, naj omeji rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov.
- (16) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnost⁸ v letu 2022 spodbujevalna in je znašala – 2,5 % BDP. Skladno s priporočilom Sveta je Španija okrevanje še naprej podpirala z naložbami, ki naj bi se financirale iz mehanizma. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, so v letu 2022 znašali 1,1 % BDP (v letu 2021 pa 1,2 % BDP). Nacionalno financirane naložbe so imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,3 odstotne točke⁹. Španija je zato ohranila nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati je ekspanziven učinek rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) na fiskalno naravnost znašal 2,7 odstotne točke. Ta znaten ekspanzivni učinek je vključeval dodaten učinek ukrepov za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije (dodatni neto proračunski stroški v višini 1,5 % BDP). Hkrati je k rasti neto tekočih primarnih odhodkov prispevala tudi večja poraba za vmesno potrošnjo in socialne transferje v naravi. Znaten ekspanziven učinek nacionalno financiranih tekočih odhodkov je bil le delno posledica ukrepov za obravnavanje gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. Španija zato ni zadostno omejila rasti nacionalno financiranih tekočih odhodkov.

⁷ Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 38).

⁸ Fiskalna naravnost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), brez začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih tabelah.

⁹ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva so imele restriktiven učinek v višini 0,3 odstotne točke BDP, in sicer zaradi postopne prilagoditve na ravni pred pandemijo COVID-19.

- (17) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti za leto 2023, je za leto 2023 skladen s spomladansko napovedjo Komisije 2023, zatem pa ugodnejši od nje. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2023 zrasel za 2,1 %, v letu 2024 pa za 2,4 %. Za primerjavo: v spomladanski napovedi Komisije 2023 je predvidena nekoliko šibkejša realna rast BDP, in sicer 1,9 % v letu 2023 in 2,0 % v letu 2024, predvsem zaradi nižjega pričakovanega prispevka zasebne potrošnje v letih 2023 in 2024 ter zmernejše rasti naložb v letu 2024. Boljši obeti iz programa stabilnosti za leto 2023 odražajo tudi dejstvo, da naj bi bil učinek načrta za okrevanje in odpornost na dejavnost v obdobju, ki ga zajema napoved, večji.
- (18) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo delež primanjkljaja sektorja država v letu 2023 zmanjšal na 3,9 % BDP. Zmanjšanje v letu 2023 odraža predvsem nižje stroške ukrepov, sprejetih v odziv na zvišanje cen energije v primerjavi z letom 2022. Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 113,2 % konec leta 2022 na 111,9 % konec leta 2023. V spomladanski napovedi Komisije 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,1 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu stabilnosti za leto 2023. Spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva nižji dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 110,6 % BDP konec leta 2023, zaradi šibkejše prilagoditve stanj in tokov.

(19) Pričakuje se, da bodo na saldo sektorja država v letu 2023 še naprej vplivali ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. Gre za ukrepe, ki so bili podaljšani od leta 2022, zlasti: znižanje DDV na električno energijo in plin, znižanje posebnega davka na električno energijo, opustitev davka na vrednost proizvodnje električne energije, dohodkovno podporo gospodinjstvom in energetske intenzivnim industrijskim panogam, višje prejemke prek socialnih bonov za energijo in popuste na cene za uporabo javnega prevoza, ter za nove ukrepe, kot so popust na gorivo za vozila v višini 20 centov na liter, ki je zdaj namenjen cestnemu in pomorskemu prometu ter kmetijskemu in ribiškemu sektorju, ter pavšalna subvencija v višini 200 EUR za gospodinjstva z nizkimi dohodki. Stroški teh ukrepov se delno izravnavajo z dajatvijo na nepričakovane dobičke velikih dobaviteljev energije. Ob upoštevanju teh prihodkov naj bi glede na spomladansko napoved Komisije 2023 neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 0,6 % BDP¹⁰. Zdi se, da večina ukrepov v letu 2023 ni usmerjena v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja, obenem pa marsikateri med njimi ne ohranja v celoti cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energetske učinkovitosti. Zato je znesek ciljno usmerjenih podpornih ukrepov, ki ga je treba upoštevati pri oceni skladnosti s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022¹¹, v spomladanski napovedi Komisije 2023 ocenjen na 0,2 % BDP v letu 2023 (v primerjavi z 0,5 % BDP v letu 2022). Pričakuje se tudi, da bo saldo sektorja država v letu 2023 izkoristil postopno odpravo začasnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19, ki so bili ocenjeni na 0,5 % BDP

¹⁰ Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

¹¹ Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Španije in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 70).

- (20) Svet je v svojem priporočilu z dne 12. julija 2022 Španiji priporočil, naj v letu 2023 zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov pod srednjeročno potencialno rast BDP¹², ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Hkrati bi morala biti Španija pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Španiji je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetska varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije.

¹² Glede na spomladansko napoved Komisije 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Španije nominalno ocenjena na 5,5 %.

(21) Glede na spomladansko napoved Komisije 2023 naj bi bila fiskalna naravnost v letu 2023 ekspanzivna (-0,3 % BDP). V letu 2022 je bila fiskalna naravnost ekspanzivna (-2,5 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) naj bi imela v letu 2023 večinoma nevtralen učinek na fiskalno naravnost v višini 0,2 % BDP. Napovedana rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov je torej v skladu s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Napovedani, večinoma nevtralen prispevek nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov je v bistvu posledica zmanjšanih neto stroškov podpornih ukrepov (ciljno usmerjenih in neusmerjenih) za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije (za 1,0 % BDP). Glavni gonili rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) sta povečanje socialnih transferjev zaradi ponovnega povezovanja pokojnin s preteklo inflacijo in višja poraba za vmesno potrošnjo. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, naj bi v letu 2023 znašali 1,6 % BDP, ekspanziven učinek nacionalno financiranih naložb na fiskalno naravnost pa naj bi znašal 0,1 odstotne točke.¹³ Zato Španija načrtuje financiranje dodatnih naložb prek mehanizma in drugih sredstev Unije, ohranile pa naj bi se nacionalno financirane naložbe¹⁴. Načrtuje, da bo financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter za energetska varnost, kot so okrepljena industrijska politika *España 2030*, načrt za sanacijo stanovanj in mestno prenavo ali spodbuda za kibernetično varnost in povezljivost 5G, ki se financirajo iz mehanizma in drugih sredstev Unije.

¹³ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele restriktiven učinek v višini 0,2 odstotne točke BDP.

¹⁴ Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, so v letu 2023 znašali 1,6 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa so na fiskalno naravnost imele ekspanziven učinek v višini 0,2 odstotne točke. Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele restriktiven učinek v višini 0,2 odstotne točke BDP.

- (22) Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 zmanjšal na 3,0 % BDP. Zmanjšanje v letu 2024 odraža tudi postopno odpravo energetskih ukrepov. V programu stabilnosti za leto 2023 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 zmanjšal na 109,1 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, spomladanska napoved Komisije 2023 v letu 2024 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 3,3 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, napovedanim v programu stabilnosti za leto 2023. Spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 109,1 % BDP konec leta 2024.
- (23) Program stabilnosti za leto 2023 predvideva postopno odpravo energetskih podpornih ukrepov v letu 2024, razen dajatve na nepričakovane dobičke za energetska podjetja. Tudi Komisija predvideva postopno odpravo skoraj vseh energetskih podpornih ukrepov v letu 2024 (neto prihodki v višini 0,1 % BDP v letu 2024). To temelji na predpostavki, da se cene energije ne bodo ponovno povišale.
- (24) Uredba (ES) št. 1466/97 poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda v smeri srednjeročnega proračunskega cilja, pri čemer je referenčno merilo 0,5 % BDP¹⁵. Ob upoštevanju pomislekov, povezanih z vzdržnostjo javnih financ, in potrebe po zmanjšanju primanjkljaja pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe bi bilo po mnenju Komisije ustrezno, da se za leto 2024 strukturni saldo izboljša za vsaj 0,7 % BDP. Za zagotovitev takega izboljšanja in v skladu z metodologijo Komisije rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov¹⁶ v letu 2024 ne bi smela preseči 2,6 %, kot je izraženo v tem priporočilu. Hkrati bi bilo treba postopoma odpraviti preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 0,6 % BDP v letu 2023), odvisno od razvoja energetskega trga in začevši z najmanj ciljno usmerjenimi ukrepi, s tem povezane prihranke pa bi bilo treba uporabiti za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja.

¹⁵ Člen 5 Uredbe (ES) št. 1466/97 zahteva tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP za države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja za vzdržnost dolga.

¹⁶ Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

- (25) Ob predpostavki nespremenjenih politik spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 1,4 %, kar je pod priporočeno stopnjo rasti.
- (26) V skladu s programom stabilnosti za leto 2023 naj bi se javne naložbe (brez naložb, financiranih iz mehanizma) zmanjšale z 2,7 % BDP v letu 2023 na 2,6 % BDP v letu 2024. Program stabilnosti za leto 2023 se nanaša na reforme in naložbe, za katere se pričakuje, da bodo prispevale k vzdržnosti javnih financ ter trajnostni in vključujoči rasti. Te reforme in naložbe vključujejo stalni okvir, ki zagotavlja izboljšanje kakovosti javnofinančnih odhodkov, ukrepe za preprečevanje davčnih goljufij in utaj ter boj proti njim, pa tudi reformo davčnega sistema, da bi postal bolj vključujoč, trajnosten ter sposoben spodbujati srednje- in dolgoročno vzdržnost javnih financ, ki so tudi del načrta za okrevanje in odpornost.
- (27) V programu stabilnosti za leto 2023 je opisana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2026. V skladu s programom stabilnosti za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država postopno zmanjšal na 2,7 % BDP v letu 2025 in na 2,5 % do leta 2026. Tako naj bi se primanjkljaj sektorja država do leta 2025 zmanjšal pod 3 % BDP. Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal s 109,1 % konec leta 2024 na 106,8 % do konca leta 2026.

(28) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Španski načrt za okrevanje in odpornost se zaenkrat dobro izvaja. Španija je predložila tri zahtevke za plačilo, ki ustrezajo 121 mejnikom in ciljem iz načrta za okrevanje in odpornost, skupno izplačilo pa je znašalo 28 000 000 000 EUR. Španija je med tistimi državami članicami, ki so z vidika izvajanja načrta za okrevanje in odpornost najbolj napredne. Dne 6. junija 2023 je predložila spremembo svojega načrta za okrevanje in odpornost, in sicer je vanj vključila nove ukrepe, s čimer je več kot podvojila njegov obseg. To spremembo bi morala spremljati zadostna upravna zmogljivost, da bi se zagotovilo uspešno in učinkovito črpanje sredstev za okrevanje in odpornost, drugih sredstev Unije in nacionalnih razpoložljivih sredstev. Španiji bo dodeljenih več nepovratnih sredstev iz mehanizma. Dopolnjeni načrt vključuje poglavje REPowerEU, ki se bo delno financiralo z dodatnimi nepovratnimi sredstvi REPowerEU. Vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Španije na področju energije in zelenega prehoda. V skladu s členom 14(6) Uredbe (EU) 2021/241 je Španija v okviru mehanizma predložila tudi prošnjo za 84 000 000 000 EUR dodatne podpore v obliki posojila. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

- (29) Komisija je vse programske dokumente Španije za kohezijsko politiko odobrila leta 2022. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za doseg zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoveženega teritorialnega razvoja v Španiji.
- (30) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter programih kohezijske politike, se Španija sooča s številnimi dodatnimi izzivi, povezanimi z zelenim prehodom, energetskimi povezavami ter socialnimi, cenovno dostopnimi in energetsko učinkovitimi stanovanji.
- (31) Kljub majhni neposredni izpostavljenosti ruskim fosilnim gorivom nenadno zvišanje cen energije v letu 2022 kaže, da mora Španija pospešiti prehod na čisto energijo. Španija napreduje pri uvajanju obnovljivih virov energije in je ena od držav članic z največjo inštalirano zmogljivostjo vetrne in sončne energije s približno 49,8 GW. Nekatere izboljšave postopkov za izdajo dovoljenj, zlasti za lastno porabo, so pripomogle k nadaljnjemu napredku pri uvajanju teh tehnologij. Vendar se Španija sooča z velikimi zaostanki pri vlogah za nove obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Omejitve zmogljivosti omrežja omejujejo nadaljnje vključevanje obnovljivih virov energije v električno omrežje. Španija je ena od držav z največjim deležem pametnih števecov, vendar bi bile za vključitev dodatne električne energije iz obnovljivih virov potrebne dodatne naložbe v omrežno infrastrukturo in shranjevanje. Ukrepi za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov bi lahko vključevali nadaljnjo racionalizacijo in digitalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, hitrejše dodeljevanje zmogljivosti omrežja projektom ter podpiranje dela organov pri obdelavi dovoljenj z zagotovitvijo, da imajo na voljo ustrezne spretnosti in ustrezno osebje, pa tudi izboljšanje usklajevanja med vsemi ravnmi države. Poleg tega je raven čezmejne elektroenergetske medsebojne povezanosti Španije v letu 2022 (5,4 %) še vedno precej nižja od ciljev medsebojne povezanosti za leti 2020 (10 %) in 2030 (15 %).

(32) Poraba zemeljskega plina v Španiji se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 10,8 %¹⁷ v primerjavi s povprečno porabo plina v enakem obdobju v zadnjih petih letih, s čimer je bil presežen cilj 7-odstotnega zmanjšanja, določen v Uredbi Sveta (EU) 2022/1369¹⁸. Španija naj nadaljuje prizadevanja za začasno zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024 v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2023/706¹⁹. Nadaljnje naložbe v energetske učinkovite stanovanjske bi pomagale omiliti izzive glede cenovne dostopnosti stanovanj. Znatna izguba kupne moči, vztrajna rast najemnin in višja plačila hipotekarnih posojil so še povečali probleme v zvezi s cenovno dostopnostjo stanovanj, zlasti za ranljiva gospodinjstva. Ponudba cenovno dostopnih in socialnih stanovanj ostaja omejena in je znatno nižja od povprečja Unije. Sedanji španski nacionalni energetske in podnebni načrt predvideva prenovo 1,2 milijona stanovanjskih stavb do leta 2030, pri čemer naj bi načrt za okrevanje in odpornost kril približno tretjino. Uvedba dodatnih energetske učinkovitih stanovanj na območjih z izrazitim pomanjkanjem in stresnimi tržnimi razmerami, vključno s prenovo in elektrifikacijo, lahko pomaga omejiti porabo energije in obravnavati zeleni prehod ter podpreti ranljiva gospodinjstva, ki so bolj izpostavljena energetske revščini. Dobro usmerjena socialna in cenovno dostopna najemna stanovanja, zagotovljena v sodelovanju z zasebnim sektorjem, lahko pomagajo omejiti fiskalni učinek.

¹⁷ Zmanjšanje za 10,8 % vključuje porabo zemeljskega plina za proizvodnjo električne energije v Španiji, ki je bila izvožena v katero od sosednjih držav članic.

¹⁸ Španiji je bilo odobreno odstopanje, zato je njen cilj 7 % namesto 15 %, kar ob obveznem zmanjšanju povpraševanja v primeru pripravljenosti na ravni Unije omogoča člen 5(7) Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206 8.8.2022, p. 1).

¹⁹ Uredba Sveta (EU) 2023/706 z dne 30. marca 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2022/1369 glede podaljšanja obdobja zmanjšanja povpraševanja pri ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu ter okrepitev poročanja in spremljanja njihovega izvajanja (UL L 93, 31.3.2023, str. 1).

- (33) Promet je še vedno močno odvisen od naftnih goriv. Sektor je odgovoren za znaten delež emisij toplogrednih plinov in prispeva tudi k onesnaževanju zraka, ki je nad povprečjem Unije. Nezadostna infrastruktura in dostop do javnega prevoza sta na podeželskih območjih še vedno zaskrbljujoča. Uvajanje elektromobilnosti ni dovolj razvito tako z vidika ponudbe kot povpraševanja. Dokončanje jedrnega železniškega omrežja za visoke hitrosti, vključno s čezmejnimi, do leta 2030 bo pospešilo prehod na podnebno nevtralnost in zmanjšalo odvisnost prometa od fosilnih goriv. Ukrepi, vključeni v načrt za okrevanje in odpornost, imajo potencial za preoblikovanje mestnega in metropolitanskega prometa ter okrepitev vseevropskega prometnega omrežja, kar prispeva k uvajanju digitalizacije in novih tehnologij v sektor.
- (34) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, uvajanjem in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, je ovira pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike ter v sektorjih in regijah, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Leta 2022 se je v zvezi s Španijo poročalo o pomanjkanju delovne sile za več poklicev, ki zahtevajo posebne spretnosti ali znanje za zeleni prehod, npr. tehnike za elektroniko.
- (35) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje²⁰ pa je izraženo v priporočilu 1.

²⁰ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

- (36) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, da države članice euroobmočja tudi prek svojih načrtov za okrepanje in odpornost ukrepajo tako, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore agregatnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energije, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podprejo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in poskušajo odpraviti pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo -makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Kar zadeva Španijo, priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila iz priporočila glede euroobmočja za leto 2023 –
- (37) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njene ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu 1. Politike iz priporočila 1 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z visokim javnim dolgom. Priporočilo 2 prispeva k obravnavanju priporočila 1. Politike iz priporočila 1 prispevajo k odpravljanju neravnotežij in izvajanju priporočil iz priporočila glede euroobmočja za leto 2023 v skladu z uvodno izjavo 36 –

PRIPOROČA, da Španija v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. v letih 2023 in 2024 čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podpirne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti podporni ukrepi usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo;

zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 2,6 %²¹;

ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki spodbujajo večjo trajnostno rast, da bi dosegla preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

2. z nezmanjšano zagnanostjo dosledno izvaja načrt za okrevanje in odpornost ter hitro začne izvajati ukrepe iz dodatka, ki je bil nedavno predložen skupaj s poglavjem REPowerEU in prošnjo za dodatno posojilo; zagotovi stalno zadostno upravno zmogljivost glede na načrtovano povečanje obsega načrta za okrevanje in odpornost; nadaljuje hitro izvajanje programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;

²¹ Kar po ocenah ustreza letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda za vsaj 0,7 % BDP za leto 2024, kot je opisano v uvodni izjavi 24.

3. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv; pospeši uvajanje energije iz obnovljivih virov, vključno z nadaljnjo racionalizacijo in digitalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, podpiranjem dela organov za izdajo dovoljenj, izboljšanjem dostopa do omrežja in naložbami v shranjevanje energije, prenos in distribucijo električne energije ter čezmejne elektroenergetske medsebojne povezave; poveča razpoložljivost socialnih in cenovno dostopnih energetske učinkovitih stanovanj, tudi z obnovo, pospeši elektrifikacijo stavb in prodor elektromobilnosti; okrepi prizadevanja politik, namenjena zagotavljanju in pridobivanju spretnosti in kompetenc, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica
